



AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

HASAN KILIÇ - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no:35044/97)

NİHAİ KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRASBOURG

28 Haziran 2005

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (35044/97) başvuru no'lu davanın nedeni, bu ülke vatandaşı Hasan Kılıç'ın (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) eski 25. maddesi uyarınca Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (Komisyon) 24 Kasım 1995 tarihinde yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran İstanbul Barosu avukatlarından Ş. Turan ve M. İriz tarafından temsil edilmektedir.

Başvuran AİHS'nin 3. maddesine atıfta bulunarak gözetiminde işkenceye maruz kaldığını ileri sürmekte ve mevcut davada uygulanan cezai yargılama yolunun etkisiz olduğunu dile getirmektedir. Başvuran aynı zamanda AİHS'nin 5.,6. ve 14. maddelerinin ihlal edildiğinden şikayetçi olmaktadır.

Başvuru 1 Nisan 2003 tarihinde kabuledilebilir bulunmuştur.

OLAYLAR

I. Davanın Koşulları

Hasan Kılıç adlı başvuran 1974 doğumlu olup halen Bursa Cezaevi'nde tutulu bulunmaktadır. Başvuran olayların meydana geldiği dönemde öğrencidir.

A. Başvuranın yakalanıp gözetimine alınması

1. Başvuranın yorumu

16 Mayıs 1994 tarihinde başvuran İstanbul Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polisleri tarafından Beyoğlu'nda bir kafede yakalanmıştır. Yakalama esnasında polisler başvuranı tekme ve darbelerle araca bindirmişler ve Emniyet Müdürlüğü'ne götürerek burada gözaltına almışlardır.

Başvuranın ağzı ve burnu kanadığı halde polis tarafından gözleri bağlanıp bodrum katına indirilmiş ve özel eşyaları alınmıştır. Başvuran bir gün boyunca beton zemin üzerinde yemeden içmeden oturmak, kimi zaman da uyumaması için tek ayak üzerinde durmak zorunda bırakılmıştır.

Ardından başvuran bir üst kata çıkarılarak burada jenital organlarına işkence yapılmış ve tecavüzle tehdit edilmiştir.

Polis memurları başvuranı, İstanbul'da PKK adına yapılan birçok bombalı saldırıya karıştığını kabul etmeye zorlamışlardır. Başvuranın bunu kabul etmemesi üzerine kendisine birkaç gün daha işkence yapıp kötü muamelede bulunulmuştur.

19 Mayıs 1994 tarihinde başvuran, PKK içinde bomba uzmanı olarak çalıştığını kabul ettiğini bildiren bir ifade imzalamıştır. Fakat başvuranın gözaltı bununla da sona ermemiş, doğal ihtiyaçlarından mahrum bırakılarak altı gün daha gözaltında tutulmuştur.

Gözaltı süresinin sona erdiği 25 Mayıs 1994 tarihinde başvuran İstanbul Adli Tıp Kurumu'na gönderilmiş ve burada kendisiyle birlikte suçlanan diğer altı kişinin muayene edilmesi sonucunda düzenlenen rapora göre başvuranın vücudunda hiçbir darbe izi ya da yara tespit edilmemiştir.

Muayeneden sonra başvuran İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Savcısı'nın karşısına çıkarılmıştır. Başvuran hakkındaki suçlamaları ve işkence altında alındığı gerekçesiyle polis tarafından alınan ifadesini reddetmiştir. Fakat başvuranın bu beyanları tutanağa geçirilmemiştir.

2. Hükümet'in yorumu

16 Mayıs 1994 tarihinde PKK üyesi olduklarından şüphelenilen iki kişi, yani başvuranın kardeşi H.K. ile suç ortağı Ş.A. Beyoğlu Postanesi'ne bomba koymayı planlarken bombanın zamanından önce patlaması üzerine H.K. ölmüş, Ş.A. ise yaralı olarak ele geçirilmiştir. Önce Emniyet Müdürlüğü'nde ardından savcılıkta dinlenen Ş.A. başvuranla birlikte diğer üç kişinin adını vererek, bu kişilerin bulunduğu yeri de polise bildirmiştir.

Sonuçta PKK'ya üye olduğundan şüphe edilen başvuran aynı tarihte yakalanmıştır.

Başvuranla birlikte suçlanan diğer kişiler 25 Mayıs 1994 tarihine kadar gözaltında tutulmuşlardır. Bu tarihte Cumhuriyet Savcısı başvuranın ifadesini almış ve ilgili kişi gözaltında iken kötü muameleye maruz kaldığı yönünde hiçbir şikayette bulunmamıştır.

Yine aynı tarihte başvuran DGM'ye çıkarılmış ve Cumhuriyet Savcısı'na verdiği ifadeyi doğruladığından, tutuklu yargılanmasına karar verilmiştir.

B. Başvuranın tutuklanmasından sonra yapılan sağlık muayenesi

Başvuran 25 Mayıs 1994 tarihinde Bayrampaşa Cezaevi'ne sevk edilmiştir.

30 Mayıs 1994 tarihinde cezaevi hekimi tarafından muayene edilen başvuranın sol elinde uyuşma saptanmıştır.

28 Haziran 1994 tarihinde Cezaevi İdaresi bu raporu Eyüp Cumhuriyet Savcılığı'na göndermiştir. Savcılık başvuranı Adli Tıp Kurumu'na göndermeye karar vermiştir.

29 Haziran 1994 tarihinde Adli Tıp Kurumu, cezaevi hekiminin düzenlediği raporu onaylamıştır. Yapılan muayenede uyuşukluk ve karıncalanmanın devam ettiği ve her iki kola ve parmaklara kadar yayıldığı tespit edilmiştir. Herhangi bir dış travmatik lezyon saptanmadığı için Adli Tıp Kurumu hekimi, ilgili kişinin tehlike altında olmadığı sonucuna vararak beş günlük istirahat vermiştir.

C. Başvurana işkence yaptıkları iddia edilen kişiler hakkında başlatılan cezai işlemler

11 Temmuz 1994 tarihinde başvuran İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na kendisini gözüaltına tutan polis memurları hakkında şikayet dilekçesi vermiştir. Başvuran 29 Haziran 1994 tarihli sağlık raporuna dayanarak, kendisine elektrik verildiğini, asıldığını, hayalarının sıkıldığını ve falakaya yatırıldığını belirtmiş, ayrıca gözleri bağlıyken bir ifadeyi imzalamak zorunda bırakıldığını açıklamıştır.

4 Ocak ve 13 Şubat 1995 tarihlerinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı sırasıyla polis memuru Ü.K. ile komiser Ö.D.'yi dinlemiştir. Söz konusu kişiler gözaltının bitiminde düzenlenen sağlık raporunda, başvuranın maruz kaldığını iddia ettiği kötü muameleler konusunda herhangi bir şey belirtilmediğini dile getirerek, benzeri iddiaların, güvenlik güçlerini yıldırma isteyen PKK üyeleri tarafından örgütün emri doğrultusunda sıklıkla ortaya atıldığını eklemişlerdir. Söz konusu iki emniyet mensubu haklarındaki suçlamalara karşı çıkararak, başvurana cezaevine girişinden uzun bir süre verilen raporun hiçbir kanıtlayıcı değer taşımadığını beyan etmişlerdir. İşin aslı PKK üyeleri cezaevlerinde şikayette bulunabilmek için kendi kendilerine zarar verebilmektedirler.

14 Şubat 1995 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, söz konusu polis memurları hakkında, devlet görevlilerinin zorla ifade almak amacıyla kötü muamelede bulunmalarını yasaklayan Türk Ceza Kanunu'nun 243. maddesi uyarınca İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açmıştır.

15 Haziran 1995 tarihinde Ağır Ceza Mahkemesi davalı polis memurlarının isnat edilen suçları işlediklerine dair kesin ve ikna edici delillerin bulunmayışı nedeniyle ilgili kişilerin beraat etmelerine karar vermiştir. Başvuranın dayanaktan yoksun iddialarının soyut iddialar olmanın ötesine geçemediğini belirten Mahkeme, söz konusu kişinin olaylar hakkında anlattıklarının da çelişkili olduğuna kanaat getirmiştir.

Savcılık Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği kararı temyize götürmediğinden, karar 15 Haziran 1995 tarihinde kesinleşmiştir. TCK'nın 371. maddesi uyarınca davaya müdahil taraf olarak katılmayan başvuran da kararı temyize götürememiştir.

D. Başvurana karşı açılan dava

27 Haziran 1994 tarihinde Savcılık, başvuran hakkında PKK'ya üye olmak suçlamasıyla DGM'ye dava açmıştır.

21 Temmuz 1995 tarihinde başvuran tutuklu ve sanıklara yapılan kötü muameleleri protesto etmek amacıyla açlık grevine başlamıştır.

Son olarak DGM başvurana 12 yıl 6 ay hapis cezası vermiş ve bu karar 8 Şubat 1999 tarihinde kesinleşmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran kendisini itirafa zorlamak için gözetiminde yapılan işkenceler dolayısı ile AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

A. Tarafların Savları

1. Hükümet

Hükümet, gözaltının bitiminden otuz dört gün sonra, 29 Haziran 1994 tarihinde alınan sağlık raporunun hiçbir ispat değeri taşımadığını ve AİHS'nin 3. maddesi açısından da hiçbir sonuca ulaştıramayacağını ileri sürmektedir. Buna karşılık 25 Mayıs 1994 tarihli rapor, olayların kronolojik düzeni için düşünüldüğünde başvuranı yalanlamak için yeterlidir.

Sonuç olarak Hükümet *Erdagöz-Türkiye* (22 Ekim 1997 *Derleme Kararlar ve Hükümler* 1997-VI, s. 2312, § 42) kararına gönderme yapmakta ve AİHM'den, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği hükme temel oluşturan tespitlere katılmasını ve mevcut davada, Devlet'in belirtilen olaylarda sorumluluğunu ortaya koyacak hiçbir unsurun bulunmadığı yönünde karar vermesini talep etmektedir.

2. Başvuran

Başvuran gözaltına alınmadan önce herhangi bir sağlık muayenesinden geçirilmediğinin altını çizmekte ve 25 Mayıs 1994 tarihli rapor ile beş gün sonra verilen rapor arasında saptanan farkın ancak yapılan ilk muayenenin yüzeyselliğinin bir kanıtı olabileceğini ileri sürmektedir.

Böylelikle başvuran, *Erdagöz* kararında belirtilen durumun kendisinininkine benzemediğini, zira kendisinin olaylara ilişkin yaptığı açıklamaların hiçbir karışıklığa yol açmadığını ve hapsedilmesinden sonra gerçekleştirilen muayenede elde edilen sonuçlarla desteklendiğini dile getirmektedir.

B. AİHM'nin Takdiri

AİHM başvuranın gözaltı bitiminde, 25 Mayıs 1994 tarihinde İstanbul Adli Tıp Kurumu tarafından muayene edildiğini ve vücudunda hiçbir şiddet izine rastlanmadığını kaydetmektedir. Oysa başvuranı 30 Mayıs 1994 tarihinde muayene eden Bayrampaşa Cezaevi doktoru elde ve sol serçe parmakta duyu kaybı saptamıştır. Bu tanı 29 Haziran 1994 tarihinde Adli Tıp Kurumu tarafından onaylanmış ve bulguların vücudun üst uzuvlarına kadar yayıldığı gözlemlendiğinden beş günlük istirahat vermiştir.

Bilindiği üzere bir kimse tek başına tutuklu bulundurulurken meydana gelen her türlü yaralanma, olaylara dair güçlü karinelere sebebiyet verdiğiinden (*Salman-Türkiye* [GC], n° 21986/93, § 100, CEDH 2000-VII), AİHM mevcut şikayete kaynaklık eden olayların tespit edilmesi amacıyla dayanak alınacak delilin, yeterince ciddi, açık ve uyumlu bir dizi emareden doğması gerektiğini hatırlatır (*Dikme- Türkiye*, n° 20869/92, § 73, CEDH 2000-VIII). Bu son noktada, başvuranın on günlük gözaltı süresince ne bir avukata, doktora, yakınına ya da arkadaşına erişim hakkından yararlandığını, ne hakim önüne çıkarıldığını hatırlatmak uygun olacaktır. Tüm bu süre boyunca başvuran tamamen, başta kendisini sorgulamakla görevli olanlar olmak üzere polis memurlarının insafına bırakılmıştır.

Daha önce de benzer durumlarla karşılaşan AİHM, bazı kötü muamele biçimleri ile bir kişinin vücudunun üst bölgelerinde tespit edilen duyu kaybı, karıncalanma ve ağrıdan başlayıp (Bkz., örneğin, *Algür-Türkiye*, n° 32574/96, §§ 14 ve 16, 22 Ekim 2002 ; *Yaz-Türkiye*, n° 29485/95, §§ 12 ve 15, 22 Temmuz 2003 ve *Ayşe Tepe -Türkiye*, n° 29422/95, §§

15 ve 18, 22 Temmuz 2003) kollardaki sinir ağında oluşan lezyonlara kadar uzanan (*Aksoy-Türkiye*, 18 Aralık 1996, *Derleme* 1996-VI, s. 2278, § 60) rahatsızlıklar arasındaki az çok yakın ilişkiyi görmezlikten gelemeyiz. AİHM kesin hüküm vermekten kaçınarak, başvuranın dayanak aldığı tıbbi belgelerin bu hususta kesin bir tespit teşkil etmemekle birlikte, kollarından asıldığı yönündeki iddiasına inandırıcılık katabileceği kanaatindeyiz.

İlgili kişi özgürlüğünden yoksun bırakılmasının başlangıcında sağlık muayenesinden geçirilmediği için, tespit edilen semptomla yol açan olayların, yakalanmasından önceki dönemde meydana gelmiş olabileceği ileri sürülemez. Dolayısıyla bu semptomun kaynağı hakkında makul bir açıklama getirmek ve sözkonusu iddiayı şüpheye düşürebilecek olayları doğrulayan kanıtlar sunmak Hükümet'in sorumluluğundadır (Bkz., diğerleri arasında, *Selmouni-Fransa* [GC], no: 25803/94, § 87, CEDH 1999-V; *Berktaş-Türkiye*, no: 22493/93, § 167, 1 Mart 2001, ve *Altay-Türkiye*, no: 22279/93, § 50, 22 Mayıs 2001).

Oysa aşağıda belirtilen nedenlerden dolayı Hükümet'in açıklamaları AİHM tarafından ikna edici bulunmamıştır.

Öncelikle 25 Mayıs 1994 tarihinde gerçekleştirilen muayeneyi 29 Haziran 1994 günlü muayeneden ayıran yaklaşık bir aylık süreye dayanan argüman incelendiğinde zayıf olduğu ortaya çıkmaktadır, zira yapılan son muayene ile 30 Mayıs 1994 tarihinde, yani başvuranın gözaltına alınmasından beş gün sonra, cezaevi doktoru tarafından yapılan muayenede konan ilk tanı doğrulanmıştır.

Ayrıca İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ni davalı iki polis memuru hakkında beraat kararı vermeye sevk eden gerekçeleri, kendisini haklı kılıyormuş gibi gösteren Hükümet'e, bu hususta da katılmak mümkün değildir.

Her şeyden önce şu sebeple ki, işkenceci olduğundan şüphe edilen bir kimsenin beraat etmesi, Savunmacı Devlet'in, AİHS'nin 3. maddesi açısından, denetimi altındaki bireylere karşı taşıdığı sorumluluğu ortadan kaldırmamaktadır (*Yaz*, § 30, ve *Berktaş*, § 168). İkincisi, bu sorumluluk dikkate alındığında, emniyet yetkilileri, tutukluların polisi yıldırma için kendi kendilerine zarar vermelerinin sıkça rastlanan bir yöntem olduğu gibi varsayımlar ardına sığınamazlar.

Elbette kabul edilemeyecek olan benzeri yöntemler şayet bu kadar yaygın ise, şüpheli koşullar altında gözaltına alınan kişilerin öncelikle eksiksiz bir şekilde sağlık muayenesinden geçirilmelerini sağlamak ve bu kişilerin tutuklu bulundukları cezaevlerinde yeterli gözetim tedbirlerini almak yine yetkili mercilere düşen bir görevdir.

Her ne sebepten olursa olsun, 30 Mayıs ve 29 Haziran tarihlerinde gerçekleştirilen muayeneler arasındaki süreçte başvuranın durumunun ağırlaştığını belirtmek gerekir. O halde burada sözkonusu olan, zamanla ağırlaşma eğilimli ve en geç ilk tanının konmasından hemen sonra daha gelişmiş bir nörolojik muayeneye, ardından ise tıbbi takibe konu olması gerekse de doğası gereği, gözaltı süresinin bitiminde ortaya çıkartılabilecek bir problemdir. Bu ayrıca cezaevi yetkililerinin, başvuranın davranışlarını ve gerçek sağlık durumunu daha yakından izlemelerini sağlayabilirdi.

AİHM'nin takdirine sunulan unsurların bütünü ve özellikle dosyada yer alan üç sağlık raporu arasındaki uyumsuzluğa Hükümet tarafından makul bir açıklama getirilemediği dikkate alındığında, ilk yapılan muayenenin usulüne uygun biçimde gerçekleştirilmediği ve son iki

rapora göre kollarda tespit edilen rahatsızlığın, Hükümetin sorumluluğunu taşıdığı kötü muameleden kaynaklandığı sonucuna varılması gerekmektedir.

AİHM bu tespit ışığında, diğer fiziksel ve psikolojik şiddet iddialarının mevcut davada kanıtlanmasındaki güçlük dikkate alındığında, bunların doğruluğunu araştırma zorunluluğunun bulunmadığı kanaatindedir.

Sonuç olarak AİHM, AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran kendisine işkence yapanların cezasız kalmasıyla mevcut davada etkisiz kalan Hukuk sisteminin uygulamadaki zayıflığına işaret ederek, AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Tarafların Savları

Hükümet, başvuranın davalı polis memurlarının yargılanmasına müdahil taraf olarak katılmadığı gözönünde bulundurulduğunda, AİHS'nin 3. maddesine dayanan şikayetin “savunulabilir” olmayışının, 13. madde açısından ortaya hiçbir sorun çıkarmadığını ileri sürmektedir.

Başvuran ise diğer yandan, zanlı iki polis memurunu aklamak amacıyla davaya bakan hakimlerin, iddialarını destekleyen tıbbi belgeleri gerektiği gibi dikkate almadıklarından şikayetçi olmaktadır. Söz konusu kişilerin masum oldukları varsayılsa bile gerçek sorumluların tespit edilmesi ve cezalandırılması gerekmektedir. Bunu gerçekleştirmeyen yetkili hakimler aslında, maruz kalınan haksızlığın telafi edilmesi için yapılacak bir tazminat başvurusunun başarı şansının önünü tamamen kapamışlardır.

B. AİHM'nin Takdiri

Söz konusu hak, doğası gereği, AİHS'nin 13. maddesi gereğince Devletlerin sunmak zorunda oldukları hukuki başvuru yolu türü açısından bazı sonuçlar içermektedir. AİHS'nin 3. maddesinde öngörülen hakların ihlal edildiğine ilişkin “savunulabilir” iddialar söz konusu olduğunda (*Z. ve diğerleri-Birleşik Krallık* [GC], n° 29392/95, § 108, CEDH 2001-V), gerek maddi gerekse manevi zararın tazmin edilmesi ilkesel olarak mümkün olup, tazminat rejiminin bu başlık altında uygulanacak bir parçasını teşkil etmektedir (*ibidem*, § 109, ve, *mutatis mutandis*, *Öneryıldız- Türkiye* [GC], n° 48939/99, § 107, CEDH 2004-XII).

Şayet benzeri diğer davlarda AİHM 13. madde kapsamında bazen, sorumluların tespit edilip cezalandırılmalarını sağlayacak, etkili soruşturmanın yapılmadığını teyit etmişse de (Bkz., örneğin, *Aksoy*, s. 2286, § 95 ; *Aydın -Türkiye*, 25 Eylül 1997, *Derleme* 1997-VI, ss. 1895-1896, § 103 ; bu konu hakkındaki tartışma için, bkz., *İlhan -Türkiye* [GC], n° 22277/93, §§ 91-93, CEDH 2000-VII, ve *Assenov-Bulgaristan*, 28 Ekim 1998, *Derleme* 1998-VIII, s. 3290, § 102), bunun nedeni, böylesi bir soruşturmanın yokluğunda, Türk hukukundaki ceza soruşturmaları ile idari veya hukuki başvuru yolları arasında usul açısından mevcut olan sıkı bağ nedeniyle mağdurun, kendisine tazminat verilmesi için açık olan başvuru yolunu kullanmasının imkansız olduğu bir durumda bulunabilmiş olması idi (Bkz., örneğin, *Salman*, § 109).

AIHS'nin ne 13. ne de bir diğer hükmü başvurana üçüncü kişiler hakkında adli işlem başlatmak ve mahkum ettirmek hakkı tanımadığından, başvuranın şikayeti tam olarak bu çerçevede içinde yer almaktadır (*Perez-Fransa* [GC], n° 47287/99, § 70, CEDH 2004-I).

Buradan çıkan sonuca göre mevcut davada AIHM'nin görevi sadece, başvuranın elbette Sözleşme'nin 3. maddesine göre "savunulabilir" şikayeti karşısında, Türk Ceza Hukuku'nun işleyiş tarzının, başvuranı etkili bir başvuru yolu kullanmaktan alıkoyup koymadığını araştırmak olacaktır.

Mevcut davada Savcılık tarafından mahkemeye çıkarılan iki polis memuru hakkında başlatılan cezai yargılama, ilgili kişilerin beraat etmeleriyle sonuçlanmıştır. Sonuçta verilen hükme göre, ne herhangi bir kötü muamelenin varlığı, ne de şu veya bu polis memurunun belirtilen olaylara herhangi bir şekilde dahil olduğu tespit edilmiştir (*Hasan Kılıç-Türkiye*, n° 35044/97, 1 Nisan 2003). Davaya bakan hakimler, özellikle zanlı polis memurlarının verdiği ifadelerden ve başvuranın sözlerinde gözlerinin bağlı olduğu zamana dair ortaya çıkan çelişkiden yola çıkarak, ne daha derin bir ek soruşturma yürütülmesini, ne de son iki sağlık raporunda belirtilen sonuçların doğruluğunu teyit etmek amacıyla ekspertiz yapılması yönünde karar almışlardır. Böylelikle davaya bakan hakimler, sadece ilgilide tespit edilen rahatsızlıkların kaynağını değil, aynı zamanda bu rahatsızlıkların tespitindeki gecikmeye yol açmış olabilecek ihmalkarlıkların nedenlerini de aydınlatma olasılığını ortadan kaldırmışlardır.

Sonuç olarak mevcut davada uygulanan cezai yargılama yolu, idare ve hukuk mahkemeleri tarafından kendisine tazminat verilmesi için başvuranın çaba göstermesini makul kılan hiçbir dayanak sunmamıştır, çünkü başvuranın bu ve diğer davalarda olduğu gibi, en azından kötü muamele mağduru olduğunu kanıtlaması gerekmiştir (*Hasan Kılıç*, adigeçen karar).

Bu itibarla AIHM, Hükümet tarafından ortaya konanın aksine, başvuranın müdahil taraf olması halinde kullanabilecek olduğu temyiz yolunun, soruşturmanın ya da davanın sonuçlarını kaydadeğer bir şekilde değiştirebileceğine ikna olmamıştır (Bkz., örneğin, *Şenses*).

Sonuç olarak mevcut davada AIHS'nin 13. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AIHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

AIHS'nin 41. maddesinde belirtilen unsurlar.

A. Tazminat

Başvuran maddi tazminat olarak 33.739,50 Amerikan Doları (USD) talep etmektedir. Aylık 271 USD asgari ücreti baz alan başvuran, hapis cezasını çektikten sonra normal yaşama dönene kadar maruz kaldığı gelir kaybından söz etmektedir.

Başvuran diğer yandan, gözetilirdayken yaşadıklarından, özellikle maruz kaldığı şiddetten kaynaklanan manevi zarar için 50.000 USD talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmakta olup, bunların hem fahiş tutarda olduğunu hem de adil bir tazminin hiçbir surette makul sınırları aşmaması ve haksız zenginliğe yol açmaması gerektiğini belirtmektedir.

Tespit edilen şiddet olayları ile başvuranın dile getirdiği maddi zarar arasında nedensellik bağı bulunmayışı nedeniyle AİHM maddi tazminat talebinin kabul edilemeyeceğine kanaat getirmiştir. Buna karşılık AİHM manevi zarar için hakkaniyete uygun olarak için 15.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran yaptığı masraf ve harcamalar için 4148 Euro talep ederek bu tutarın belli bir ölçüde hesap dökümünü çıkarmakta ve Bakanlık tarifesine göre belirlenen avukatlık ücretleri için de sözkonusu miktara 857 Euro eklemektedir.

Hükümet sözkonusu talep kanıtlanmadığından ve fahiş tutarda olduğundan AİHM'den bunu reddetmesini talep etmektedir.

AİHM Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca yalnızca gerçekten yapılmış olan ve makul tutarda olan masrafların ödenebileceğini hatırlatır (*Nikolova-Bulgaristan* [GC], no: 31195/96, § 79, CEDH 1999-II). Başvuran iddialarına ilişkin ne bir kanıtlayıcı belge ne de bir yazı tebliğ ettiğinden, AİHM bunların bu haliyle kabul edilemeyeceğine kanaat getirmiştir. Ne var ki mevcut davanın hazırlanması için başvuranın, 21 Şubat 2001 tarihinde Avrupa Konseyi tarafından adli yardım adı altında yapılan 625,04 Euro ile karşılanmayan bazı harcamalar yapmış olması gerektiğinden, AİHM masraf ve harcamalar için 1.500 (binbeşyüz) Euro ödenmesinin makul olduğuna karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı %3 'lük bir faiz oranının uygulanacağını belirtmektedir

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 3. maddesinin *ihlal edildiğine*,
2. AİHS'nin 3. maddesi ile birlikte 13. maddesinin de ihlal edildiğine,
3. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana,
 - i. manevi tazminat için 15.000 (onbeş bin) Euro *ödenmesine*,
 - ii. masraf ve harcamalar için 1.500 (bin beş yüz) Euro *ödenmesine*;
 - iii. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

(b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faizi ödenmesine;

4. Adil tazmine ilişkin diğ er taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin i  tüzüğünün 77 řř 2 ve 3 maddesine uygun olarak 28 Haziran 2005 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.